33ste jaar. — Nr 49. Zaterdag 24 April 1886.

DE POSTRIJDER

DER PROVINCIE LIMBURG.

Men schrijft in te **Tongeren** bij M. COLLÉE, uitgever en eigenaar van dit blad.

De *Postrijder* verschijnt 's dinsdags, 's donderdags en 's zaterdags.

Alle toezendingen van brieven, geld of aankondigingen moeten *franco* gedaan worden aan den uitgever, **groote Markt, n° 37-39, te Tongeren.**

Abonnement

Drie maal per week **6** francs per jaar.
Twee » » **5** » »
Een » » **4** » »
Een blad afzonderlijk **15** centimen.
De abonnementen zijn vooraf betaalbaar.
Aankondigingen **15** centimen per drukregel.
Reclamen, vonnissen en andere artikels vooraan of midden in het blad : **1** fr. den drukregel.

TONGEREN, DEN 24 APRIL.

Van alles wat.

Alle oogen zijn thans gericht op den kiesstrijd die te Brussel gaat plaats hebben voor de benoeming van een lid der Kamer in vervanging van M. Renson, overleden.

Men had verwacht dat M. Vandersmissen, die, zooals wij het reeds aangekondigd hebben, voor het assisenhof van Brabant zal moeten verschijnen onder de beschuldiging van moordaanslag op zijne vrouw, ook zijn ontslag zou gegeven hebben. Maar M. Vandersmissen, die zich waarschijnlijk meer bekommert met den uitslag van zijn proces dan met den uitval der kiezing, volgt den raad van zijnen advokaat en hij weigert zijne demissie te geven.

Wat nu het aardigste is in die historie dat is de praat der liberale gazetten.

Buiten de *Indépendance* is er te Brussel geen liberaal blad dat zich vijandig toont aan eene overeenkomst tusschen radicalen en doctrinairen. Had M. Vandersmissen zijn ontslag gegeven, dan moesten er twee representanten gekozen worden. Die dubbele kiezing zou de zaak zeer vereenvoudigd hebben. Dan hadden radicalen en doctrinairen elk hunnen kandidaat vooruit gezet en de comedie was gespeeld. Reeds waren de kandidaten aangeduid. De man der doctrinairen was M. Buls ; die der radikalen was natuurlijk M. Janson.

Nu dat M. Vandersmissen goedvindt zijn ontslag niet te geven, is er maar een kandidaat te kiezen en van dan af wordt het voor de liberalen veel moeielijker zich te verstaan.

Wij gaan dan getuigen zijn van eenen hevigen strijd tusschen de twee afdeelingen der brusselsche liberalen. M. Janson gaat de kandidaat der radicalen worden ; M. Buls zal de man der doctrinairen zijn. Van de drie liberale associatiën der hoofdstad zijn er twee die M. Buls als kandidaat hebben uitgeroepen, dit zijn de *Ligue* en de *Union libérale*. De derde, die eigenlijk den naam draagt van *Association libérale*, ondersteunt M. Janson.

De onafhankelijken gaan zich vergaderen om hunnen kandidaat aan te duiden. Men spreekt veel van M. Allard. Dit ware een goede keus, doch tot hiertoe is desaangaande niets stelligs.

De pennestrijd die de kiezing voorafgaat bewijst alweer eens te meer welke onbeschaamde leugenaar M. Frère is, hij die in volle Kamer uitroept dat de liberalen niets gemeens willen hebben met de radicalen. Wij herhalen het, buiten de *Indépendance* was er geen enkel liberaal blad dat vijandig was aan de verbroedering tusschen doctrinairen en radicalen, zoo lang zij hoopten op het ontslag van M. Vandersmissen. Dat is zeer onderrichtend voor de toekomst.

⁂

De kiesbaspel komt weer volop aan den gang te Brussel. Zooals wij het verleden donderdag aangekondigd hebben, zal de kiezing ter vervanging van M. Renson, den 11 mei plaats hebben, en zoo als het te voorzien was, is M. Buls de kandidaat der doctrinairen en M. Janson de man der radicalen.

Meester Janson heeft op den meeting van den *Alcazar* eene hevige redevoering uitgesproken die doet gelooven dat hij en degenen die hem toegejuicht hebben den bol verloren hebben. Die menschen redeneeren niet meer, zij klappen in de handen voor al wat ongerijmd is, als het maar hol klinkt.

Zoo vreest M. Janson niet uit te roepen dat het gouvernement de wet op de reserve gestemd heeft, en in Gods name, er is toch niemand die niet weet dat die wet niet gestemd is en dat men getrouw gebleven is aan de belofte : geen man, geen cent meer !

De krisis heerscht, *en de geestelijkheid allêên lijdt niet door deze ; men heeft hare traktementen niet verminderd*, zoo schreeuwt en tiert de spreker.

En heeft men dan die van andere ambtenaars verminderd, zelfs van die welke duizenden genieten, terwijl een kapelaan 600 fr. of zoo wat 1,60 fr. daags trekt ?

De paters en nonnen bezitten rijkdommen, die schandaal maken in de tegenwoordige armoê, zoo brult M. Janson voort, en als hij niet weet dat hij in dit geval leugens vertelt, zou hij een kolossale domkop zijn.

De kloosters, en dat is bewezen, bezitten geene rijkdommen meer : daarvan hebben de voorouders van M. Janson, de sansculotten, hen ontlast, en als hij er aan twijfelt moest men hem eens voor eenigen tijd, bij voorbeeld bij de Capucienen, in den kost doen, om er zich van te overtuigen hoe breed het die hebben !

Wij wonen, raast hij voort, *de saturnalen der geestelijkheid bij !* Wij zouden wel eens willen weten waar M. Janson die fameuze braspartijen van de pastoors en paters heeft gezien ?

Is het niet eerloos zulke beschuldigingen uit te braken, die men niet kan rechtveerdigen, die men weet dat leugens zijn ?

Overigens de vrienden van M. Janson, die zoo geerne naar kruis en lint, naar postjes en toelagen grabbelen, worden evenmin door hem gespaard.

M. Janson die echter eens gelukkig was met de *claque* en korte broek naar het hof te kunnen gaan, zoo zegt men, hij verwijt hun dat zij door het aannemen van gunsten, hun karakter en de openbare zeden verlaagden.

En velen van hen die daar stonden te juichen, grabbelden zelf met handen en voeten naar kruisen, naar subsidies, naar traktementen, naar al de gunsten van elk gouvernement, en ze protesteerden het hardste van allen, wanneer zij zelfs door hunne politieke vijanden hierin vergeten werden.

M. Janson gaf hun kaakslagen en toch juichten zij toe !

Voegt bij die tegenstrijdigheden die M. Janson uitkraamt, het onderhouden door den Staat van al de werkmanskinderen, die de vaders niet kunnen voeden — eene onmogelijkheid !

Zet er de onwaarheid bij, dat men moedwillig den werkman in de onwetendheid laat — terwijl er meer scholen zijn dan ooit !

Laat er op volgen dat de werkman in België veracht wordt — wat eene nieuwe leugen is ; dat men hem het stemrecht weigert — hetgeen den werkman toch zeker geen brood geven zal, wel integendeel !

En antwoordt ons of wij ongelijk hadden te zeggen, dat zulke woordenkramerijen, zulke brutale onwaarheden onweerdig zijn van iemand die zich als volksleider aanstelt ?

Dat M. Janson de volkspartij verdedige — heel wel ; maar dat hij het niet doe met grove leugens en valsche opstokerijen !

Dat men zoo iets vertelle in den *Alcazar* als *café-chantant* is aanneemlijk, niet in den *Alcazar* als *Association libérale*.

M. Janson heeft blijkbaar het een met het ander verward.

⁂

De aanleiders der socialisten maken aan het werkvolk wijs dat alles zal beteren wanneer zij eens in de Kamer zitten of minister zullen zijn !

De Berlynsche briefwisselaar van een Antwerpsch blad doet uitschijnen wat er van die mannen te verwachten is, wanneer men Duitschland tot voorbeeld neemt.

De socialisten zijn daar eerst begonnen met het algemeen stemrecht te vragen ; men heeft het hun gegeven en 't werkvolk heeft er niets bij gewonnen. De groote hoop gaat zelfs niet stemmen.

Dan zegden ze, dat zij in de kamer moesten zetelen en alles wel zou beteren.

Het volk koos er dan eenigen, — en ze deden in de Kamer niets !

Daarop zegden de aanleiders dat zij met te weinigen waren, dat er meer moesten gekozen zijn, ten minste 15.

Hewel, het volk koos er dan 25.

En wat gebeurde er ? Die socialisten hebben in de Kamer niets gedaan, geene enkele wet voorgesteld ten belange van 't werkvolk, en hebben zich enkel bepaald met wat groote holklinkende woorden uit te galmen !

En dat zijn de mannen die het volk willen redden !

Schoone redding die bestaat in alles te vernielen gelijk te Charleroi, zelfs de gereedschappen om te werken ! In plaats van het lot van den werkman te verbeteren, nemen ze hem het werk af en werpen hem in armoede en wanhoop !

De socialisten weten niet wat zij willen ; zij veranderen aanhoudend van gedacht, en moesten de aanleiders eens minister zijn, ze zouden hunne zakken vullen en het volk laten fluiten !

Ziedaar heel de comedie der socialisten !

⁂

't Is ongehoord ! De wanorders van Luik en Charleroi zijn nauwelijks gestild, of de liberalen maken reeds gebruik van deze droevige gebeurtenissen om het volk tegen de katholieken en vooral tegen de priesters op te hitsen en allerlei oneerlijke en valsche beschuldigingen tegen ons zoo volksgezind gouvernement in te brengen.

Onze ministers stooren er zich gelukkiglijk niet veel aan, en houden zich met de loffelijkste bezorgdheid bezig den akeligen toestand der nijverheid en der werkende klas te verbeteren.

Zij hebben eene commissie samengesteld uit groote industrieelen, rechtsgeleerden, staathuishoudkundigen, enz. ten einde een onderzoek te doen over de belangen van het werkvolk, en omtrent dit punt, indien het noodig is, nieuwe maatregelen voor te stellen.

Ook zal de minister van financiën een wetsontwerp voorstellen waarbij het gouvernement zal gemachtigd worden, geld te verschieten, aan geringen interest, aan de nijveraars wier fabrieken verwoest of verbrand werden.

Op zulke wijze zal het werk zoo lang niet stil liggen, en zal er veel armoede vermeden worden, dank aan de volksgezinde maatregelen door ons katholiek ministerie genomen.

Die handelwijs getuigt van meer volksliefde, dunkt ons, dan het nijdig en partijdig gezaag der liberalen.

⁂

De socialisten strijden, naar zij beweeren, tegen de ongelijkheid der standen en tegen het kapitaal. Hoe zij zelfs deze leersteisels in praktijk brengen, blijkt onder andere uit het volgende feit. M. Alfred Defuisseaux, de schrijver van den *Volkskatechismus*, die de werklieden ophitst tegen de personen die fortuin bezitten, woont met zijne schoonouders de echtgenooten Halbrecq, zijne vrouw en kinderen op een *kasteeltje* niet ver van de statie van Méverguies-Attre. De werklieden wonen in een armzalig huizeken en de kopstukken, die hun van de gelijkheid der standen spreken, verblijven in *kasteelen*. Hier geldt het spreekwoord : « Luister naar mijne woorden, doch ziet naar mijne werken niet. » Of beweert misschien M. Defuisseaux, dat iedere werkman zijn kasteel moet hebben ?.....

⁂

Het ultra liberaal blad *Le Siècle*, van Parys, zegt :

« Onze volksmassas zijn minder onwetend dan
» vroeger maar zij doorleven een tijdperk van
» halve geleerdheid, welke misschien noodlottiger
» is dan de onwetendheid van eertijds. »

Gelukkig dat die regels in een ultra liberaal blad staan. Moest een katholieke schrijver zoo iets vooruitzetten, hij zou terstond moeten opgehangen of gesteenigd worden. En nogtans !....

⁂

De heer Frère heeft in zijne redevoering eenen hevigen uitval gedaan tegen de katholieken die, volgens hem, hunne scholen volgestoken hebben met niet gediplomeerde onderwijzers. Uw onderwijs, riep hij uit, is het onderwijs der onwetendheid !

Welnu, in de stad Luik, welke de heer Frère vertegenwoordigt, zijn al de vrije onderwijzers gediplomeerd, terwijl de bestuurders en bestuursters van de voornaamste onderwijsgestichten en lagere scholen der stad *geen diploom hebben*.

Het officiëel onderwijs te Luik is dus, volgens den heer Frère zelve, het onderwijs der onwetendheid.

Onze achtbare representant M. Meyers heeft in de zitting van 19 april eene merkwaardige redevoering uitgesproken ter gelegenheid der beraadslaging over het budget van openbaar onderwijs. Wij vinden er de volgende verkorte ontleding van in het officieel beknopt verslag.

M. Meyers. — Door van de athenæums partijscholen te maken, heeft men ze misschien voor altijd in verdenking gebracht bij de katholieken.

Te Hasselt verkeerden het athenæum en de daaraan gehechte kostschool in eenen bloeienden toestand, dank zij den ijver van den achtbaren burgemeester, den heer Nagels.

De kostschool werd door den achtbaren heer Van Humbeeck gesloten en aanstonds kwam een katholiek college tot stand.

Te Tongeren heeft men omtrent het zelfde gezien en de liberalen deden zoowel hun best om 't gemeentelijk college in de oogen der katholieken verdacht te maken, dat er in 1879 een college van Josephieten in die stad werd geopend en tevens ook andere scholen waarvoor de katholieken zich aanzienlijke geldopofferingen hebben getroost, wat wel bewijst hoe waar mijne beweringen zijn !

De heer De Vigne. — 't Is kwade scherts !

De heer Meyers. — Eene overtuiging die gekenschetst wordt door eene geldopoffering van honderdduizende franks is zeker eene vaste en eerbiedwaardige overtuiging !

De heer Willequet. — Wees duidelijk, blijf niet in de wolken zweven !

De heer Meyers. — Dat zal ik niet. Twee andere colleges van Limburg behielden het vertrouwen der huisgezinnen ; ze waren gepatronneerd en altijd hebben ze veel bijval in de prijskampen behaald. Ik bedoel de colleges van Beeringen en van St-Truiden.

De heer Willequet. — Dat is nu reclame !

De heer de Pitteurs-Hiegaerts. — Zij hebben geene reclame vandoen ; hunne overwinningen zijn een sprekend bewijs !

De heer Meyers. — Het college van St-Truiden heeft geene aanbeveling noodig ; het kost geen zesde van wat een athenæum kost. Het athenæum van Hasselt, alhoewel het een groot getal leerlingen heeft verloren, kost zooveel als voor 1884.

Te Tongeren, waar een groot getal leerlingen overgegaan zijn naar de school der Josephieten, heeft het liberaal ministerie 't college veranderd in een athenæum, en bijgevolg is de uitgaal verdubbeld.

Ik vraag mij af of de uitslagen der studiën in de athenæums beter zijn dan die men bekwam in de vroegere kleine colleges. Dat denk ik niet. Misschien zijn er de professoren geleerder, maar 't schijnt dat zij minder geschiktheid en aanleg tot onderwijzen hebben.

De athenæums en middelbare scholen zijn de scholen der liberale partij geworden : de dagbladen schrijven zulks en men heeft het hier zelf bekend.

De heer Houzeau de Lehaye. — 't Zijn de eenige scholen waarheen onze kinderen kunnen gaan : dat zeggen we.

De heer Woeste. — En onze kinderen ?

De heer Meyers. — Ik vraag het u, is 't redelijk, dat het kind van eenen katholiek, hetwelk niet naar de athenæum kan gaan...

De heer Houzeau de Lehaie. — Waarom niet ?

De heer Meyers. — Uit hoofde van het liberaal karakter dier gestichten. Is het wel redelijk dat dit kind 700 of 800 frank aan zijne ouders kost, vermits ze genoodzaakt zijn hun kind naar een katholiek college te zenden, terwijl de liberaal slechts 20 frank in de middelbare scholen moet betalen, de regeering in zijne plaats 700 en 800 frank betalende.

Te Tongeren beloopt de opbrengst van het schoolgeld tegenwoordig nog slechts 1,753 frank, tegen 4,000 frank in 1880.

De heer Coremans. — Met het zelfde getal leerlingen ?

De heer Meyers. — Neen, met een minder getal leerlingen. Dat alles was 't gevolg der omzendbrieven van den heer Van Humbeeck die het schoolgeld bepaalde op 5 frank per kwartaal voor de leerlingen der voorberendende leergangen, en op 5 frank voor de leerlingen der middelbare afdeeling. Nog meer ! Twee broeders kregen 50 t. h. vermindering.

Niet de regeering, maar de gemeenten betalen tot slot van rekening !

Er worden bovendien ook leerlingen kosteloos aangenomen, zoodat eigenlijk het besturend bureel over de financiën der gemeente beschikt.

Ziedaar een der oorzaken van den bekrompen toestand der gemeenten.

Voor de athenæums gebeuren er zonderlinge dingen met het schoolgeld. Zoo heeft het schoolgeld in 1884 opgebracht 1,157 frank, en het aandeel daarvan door de leeraars genoten beloopt dat zelfde jaar fr. 9,155-89 ! Is dat aan te nemen?

Wat meer is, een leeraar van Brussel, die naar de provincie wordt verplaatst, bij voorbeeld naar Ath, krijgt het zelfde aandeel voor schoolgeld als te Brussel !

De heer Wagener. — Maar dat is klaar : als men eenen leeraar verplaatst, moet men hem toch niet straffen.

De heer Meyers. — Ik denk dat het aandeel voor schoolgeld eigenlijk niets anders is dan eene aanvullende jaarwedde....

De heer Wagener. — Zekerlijk !

De heer Meyers. — Men zegge het dan openlijk maar gebruike geene uitvluchten ! Iedereen dacht dat het minerval het geld was dat betaald wordt door de leerlingen en onder de leeraars wordt verdeeld. 't Schijnt dat het niet zoo is. Welnu dat noem ik een misbruik.

De heer Wagener. — Neen, gij vat het niet !

De heer Meyers. — 't Is een misbruik ; want onder andere noodlottige gevolgen, neemt men bij de leeraars alle belangstelling weg in den bijval van 't gesticht waaraan zij verbonden zijn.

Met een woord, dat de regeering de jaarwedde der leeraars bepale volgens de diensten die zij bewijzen en het aandeel in 't schoolgeld niet regele op de verkeerde wijze die ik hier heb aangetoond.

't Mag niet gezegd worden dat het middelbaar onderwijs alleen dient voor de liberale burgerij der steden en eigenlijk niets is dan ware kiesbewerking in gemeenten wier financiën uit dien hoofde bezwaard zijn. *(Zeer wel ! rechts.)*

In sommige steden nam men voorheen uit de kas van 't weldadigheidsbureel ten behoeve van leeraars een minerval dat meermaals 100 frank per behoeftige beliep. *(Uitroepingen rechts.)* Was dat niet schandalig ?

Ik vertrouw dat de achtbare minister dat punt zal onderzoeken en zal nazien hoeveel het schoolgeld eigenlijk opbrengt.

Hij zal zich ook toeleggen, ik ben er zeker van, om die staatsgestichten welke, volgens den heer Frère zouden moeten dienen voor iedereen, en tegenwoordig maar dienen voor eene enkele partij, ook toegankelijk te maken voor de katholieken. *(Rechts : Zeer wel !)*

Oproer in 't land.

(Per depeche.)

Charleroi, 21 april.

De mijnwerkers van Jumet, Marchiennes, Monceaux, Roux en Gosselies houden nog altijd de werkstaking vol.

VERLOREN EER

Een verhaal naar het hoogduitsch.

(18e VERVOLG).

Het was middernacht geworden. Dora zat nog aangekleed voor haar bed ; de gedachte aan het lijk verdreef allen slaap uit hare oogen.

Daar hoorde zij eensklaps de gillende stem der oude Brigitte « brand ! brand ! » roepen ; het was een kreet die door merg en been drong.

Zij vloog naar de deur ; het was toch niet mogelijk dat het huis in brand stond ; zij had immers het licht uitgedoofd en den misdadigen toeleg van den brandstichter verijdeld.

Met loshangende haren, onafgebroken om hulp roepende, stond de oude meid op de plaats ; reeds was de brandlucht merkbaar en toen zij buiten kwam, zag zij eene lange donkere rookwolk over den boomgaard naar het dorp drijven. Dora bemerkte terstond, dat het vuur op meer plaatsen aangelegd was, daar aan twee tegenovergestelde punten de vlammen uit het dak sloegen.

Sprakeloos en stijf van schrik, ontzetting en afgrijzen, stond de jonge vrouw voor het brandende huis, het oog op de vlammen gevestigd, die met razende snelheid om zich tasten. Het was haar niet mogelijk eenig geluid voort te brengen; zij knikte zwijgend, toen Brigitte betuigde dat ook nu de brand aangestoken was ; zij schudde ontkennend met het hoofd tot antwoord op de vraag, of men niet beproeven zou te redden, wat nog te redden was ? Had het in hare macht gelegen den brand te blusschen, zij zou er de kracht niet toe bezeten hebben ; naar lichaam en ziel als verlamd, was zij niet in staat een besluit te nemen of iets tot redding te beproeven.

Het was haar onmogelijk uit den chaos van haar denken en gevoelen een enkele gedachte te vormen ; zij moest den storm in hare ziel laten uitrazen, al streek hij ook vernielend over de leste bloesems van haar jeugdig leven ; zij kon hem niet bedwingen.

De oude riep nog gestadig op hulp, Dora keerde naar het brandende huis den rug toe en sloeg den weg naar het dorp in.

Eén ding stond echter onwankelbaar bij haar vast ; zij wilde eerst dan in het huis haars mans terugkeeren, wanneer hij zich zuiveren kon van de vreeselijke verdenking, die op hem rustte ; zij hoopte nog steeds, dat zulks hem mogelijk zou zijn. Tot zoo lang wilde zij in de dorpsherberg haren intrek nemen ; zij kende de vrouw van den herbergier en wist dat zij bij haar vriendelijk zou opgenomen worden.

Moest zij van haren man scheiden zoo vond zij een onderkomen in de hut, die zij voor haar trouwen met hare moeder bewoonde ; deze hut was nog haar eigendom ; aan den aandrang van den mulder om haar te verkoopen had de oude vrouw niet willen toegeven.

Aan den zoom van het bosch bleef Dora nog eenmaal staan, en wierp een laatsten blik op den molen die thans in een vuurzee herschapen was.

Ach ! zij had onder dat dak geen enkel vroolijk, gelukkig uur beleefd ; zij kon zonder leedwezen, zonder smart er van scheiden, geen enkele genoegelijke herinnering knoopte zich toch voor haar aan deze woning vast.

Zij hoorde in de verte de stemmen der boeren ; ijlings trad zij in het kreupelhout om met deze heden niet in aanraking te komen. Zij vreesde de nieuwsgierige vragen, waarop zij geen antwoord wenschte te geven ; zij wilde de beantwoording er van aan haren man overlaten. Zoodra de boeren voorbij waren, zette Dora haren weg voort. Niemand had haar bemerkt, als zij achter de deur der herberg verdween.

XI.

Met lossen teugel rende Hagen de herberg voorbij naar het tooneel van den brand, het welk den rooden weerschijn aan den donkeren nachtelijken hemel hem reeds in de verte aangewezen had.

Vrouwen en kinderen stonden op den weg die door het dorp loopt ; zij schreeuwden hem na, dat het zijn huis was ; hij hoorde een scherpe stem het woord brandstichter roepen ; woedend drukte hij zijn paard de sporen in de zijde, zoodat het geweldig begon te steigeren.

Zoodra hij uit het bosch kwam en zijn blik op de brandende gebouwen viel, bemerkte hij terstond dat de hulp te laat kwam en er aan geen redding meer te denken was. Hij rende verder. In den boomgaard stonden de boeren in groepen bijeen. Zij omringden hem, toen hij uit den zadel sprong ; bedreigingen werden gehoord, welke hij alleen op zichzelven toepassen kon. Hij gaf er geen antwoord op ; maar liep haastig naar de brandende gebouwen.

De schaapherder volgde hem, de overigen bleven terug om op veiligen afstand te zien, wat hij nu ging doen.

— De brand is weer aangestoken ! sprak de herder en er klonk een scherp verwijt in den toon dien hij aansloeg. De mulder staarde strak in de vlammen, die met haar rood schijnsel zijn aangezicht spookachtig verlichtten.

— Dan heeft de roode Hans het gedaan, antwoordde hij ; ik heb den vlegel om zijne brutaliteit weggezonden, hij heeft mij bedreigd, dat het mij berouwen zou.

— Destijds zou het Willem gedaan hebben ! merkte de oude man aan.

— Wellicht is het destijds ook mijn knecht geweest, vervolgde Hagen, terwijl hij verder voortliep : maar wie kan het thans bewijzen ! Hola ! heeft niemand den rooden Hans gezien ?

Hij had de laatste vraag tot de boeren gericht, die achter hem stonden, doch hij ontving er geen antwoord op.

— Het is toch opmerkelijk, dat de brand altijd in uwe afwezigheid uitberst, merkte de herder aan.

— Zwijg ! viel de mulder toornig uit. Wilt gij mij in opspraak brengen ? Indien ik den brandstichter had, sloeg ik hem dood, den schoft !

— Nu, schade lijdt gij er niet bij ; de verzekeringmaatschappij moet weer den geldbuidel losmaken.

Hagen hief de rijzweep op, die hij nog in de hand had : de oude man zag hem vast en bedaard aan.

— Gij zijt zot ! morde Hagen, terwijl hij den arm weer liet zinken. Ik heb er waarlijk geen voordeel bij ; al wordt mij ook de schade vergoed, het verlies dat ik lijd doordien ik niet malen kan, vergoedt mij niemand !

— Hm !.... het is ook zoo groot niet !

— Wat weet gij daarvan ? Ik wilde vandaag eenige knechts huren en de acht duizend mud malen, die nu in de lucht gevlogen zijn ; ik had er eene goede winst mee kunnen maken ; nu kan ik voor het koren niet meer eischen dan den marktprijs, die zeer laag staat. Is dat ook voordeel ?

— Den vorigen keer waren het 5000 mud ! merkte de schaapherder op schamperen, bijtenden toon aan. Gij hebt toch altijd een ongemeen grooten voorraad.

— Wat gaat u dat aan ?

— Niets ; maar het moet iemand tot in de ziel leed doen, dat er zooveel schoon koren verbrandt.

— Waarom hebt gij het niet gered ? spotte Hagen.

— Daarnaar vraagt gij, doch naar uwe vrouw vraagt gij niet.

De mulder haalde de schouders op.

— Ik denk, dat zij tijd genoeg gehad heeft om het huis te verlaten, antwoordde hij. Daar staat de oude Brigitte bij het vee ; als zij heeft kunnen vluchten, heeft mijne vrouw het ook kunnen doen.

— Maar tot nu toe heeft niemand haar gezien, en Brigitte weet ook niet waar uwe vrouw is.

Verschrikt kromp Hagen ineen ; aan de mogelijkheid dat zijne vrouw kon omgekomen zijn scheen hij nog niet gedacht te hebben.

— Gij jaagt mij nutteloos schrik aan, sprak hij opgewonden, terwijl hij haastig naar de dienstmeid liep ; mijne vrouw is geen hulpeloos kind ; zij moet den brand vroeg genoeg bespeurd hebben.

Hij stond vlak voor de oude meid, die hem uitdagend aanzag, alsof zij vragen wilde hoe hij het wagen durfde haar aan te spreken.

— Waar is mijne vrouw ? vraagde hij.

— Ik weet het niet, luidde het antwoord, ik heb genoeg te doen gehad met het vee.

— Maar gij hebt haar toch gezien ?

— Ja, toen de brand uitberstte, naderhand niet meer.